

Acceptabilitatea socială: ingredientul-cheie pentru îmbunătățirea restaurării zonelor costiere

© Universitatea din Salento-LIFEWatch ERIC

MESAJE CHEIE

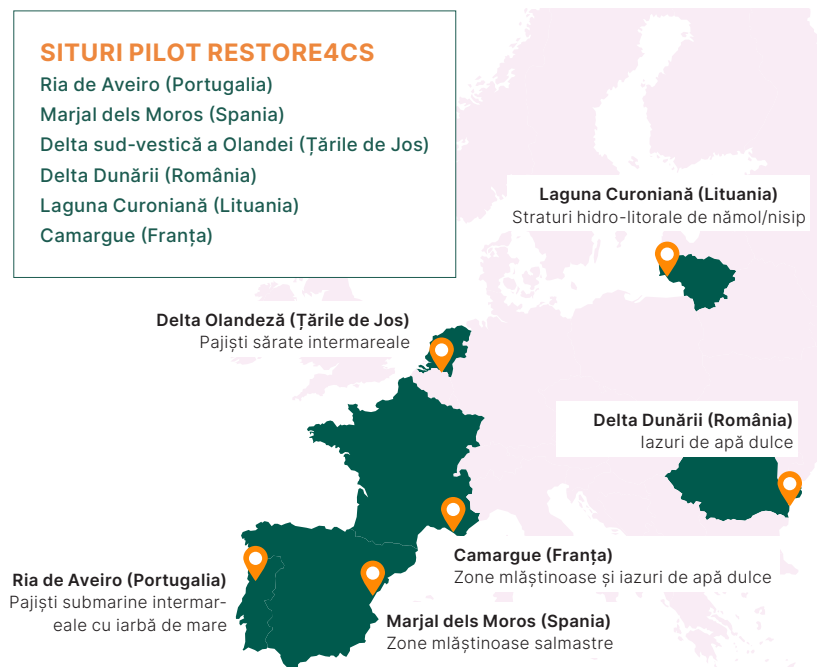
- **Acceptabilitatea socială** este esențială pentru succesul restaurării zonelor umede costiere: chiar și proiectele bine fundamentate tehnic pot eșua dacă aspectele socio-economice și socio-culturale – precum mijloacele de trai, identitatea și prioritățile de utilizare a terenurilor – nu sunt abordate în mod adecvat.
- **Implicarea incluzivă și sensibilă la context** dintre experți și părțile interesate locale consolidează legitimitatea și conduce la opțiuni de restaurare mai larg acceptate.
- **Subestimarea dimensiunilor socio-culturale** – încrederea, participarea și cunoașterea locală – în raport cu factorii ecologici și economici împiedică identificarea unor scenarii eficiente de restaurare.
- **Integrarea acceptabilității sociale în planificarea restaurării** sprijină implementarea **Regulamentului UE privind restaurarea naturii**, asigurând alinierea acțiunilor la valorile locale și consolidând credibilitatea politicilor.

Introducere

Zonele umede costiere furnizează servicii ecosistemice esențiale – de la conservarea biodiversității și protecția împotriva inundațiilor până la stocarea carbonului. Cu toate acestea, ele se confruntă cu presiuni tot mai mari generate de activitățile umane, care accelerează degradarea lor. Restaurarea zonelor umede este esențială pentru restabilirea echilibrului ecosistemic și asigurarea sustenabilității pe termen lung a acestor habitate vitale. Totuși, inițiativele de restaurare generează adesea tensiuni sociale, deoarece pot modifica utilizarea terenurilor, pot afecta mijloacele de trai și activitățile economice locale și pot pune la încercare identitățile comunităților. Înțelegerea și promovarea acceptabilității sociale sunt, așadar, esențiale pentru creșterea sustenabilității pe termen lung a eforturilor de restaurare.

Proiectul RESTORE4Cs a analizat factorii care influențează acceptabilitatea socială a restaurării zonelor umede de coastă (Figura 1) în șase situri europene.

Figura 1. Locuri pilot pentru proiectul RESTORE4Cs

Camargue, Franța. © Universitatea din Salento / LifeWatch ERIC

A fost aplicată o abordare participativă bazată pe analiza multicriterială (MCA), care a combinat evaluările științifice ale experților privind impacturile de mediu, socio-economice și socioculturale ale managementului restaurării cu preferințele părților interesate locale, colectate prin ateliere și chestionare. Rezultatele acestei interacțiuni au fost analizate prin opt dimensiuni reprezentate în „floarea acceptabilității sociale” (Figura 2). Constatările (Figura 3) au

indicat că dimensiunile corespunzătoare intereselor economice locale, beneficiilor de mediu și valorilor culturale sunt considerate principalii factori determinanți ai acceptabilității restaurării zonelor umede de coastă, în timp ce încrederea, participarea și cunoașterea contextului local joacă un rol mai redus.

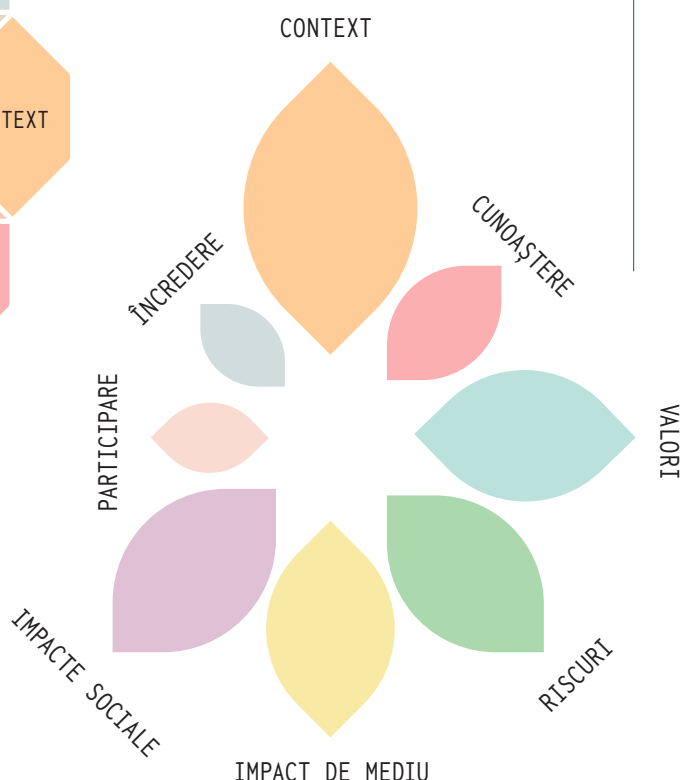
Deși fiecare zonă umedă de coastă este unică, multe dintre ele se confruntă cu provocări comune, inclusiv activități socio-economice, costuri ale restaurării, probleme de mediu și aspecte socioculturale precum participarea și patrimoniul cultural. Acest lucru subliniază importanța planificării colaborative și a schimbului de bune practici între regiuni.

Figura 2. Floarea acceptabilității sociale.

Sursă: adaptare după Ministère de l'Énergie et des Ressources naturelles din Quebec (2025)¹

Figura 3. Importanța relativă a dimensiunilor acceptabilității sociale în siturile pilot RESTORE4Cs.
Sursă: elaborare proprie, bazată pe preferințele părților interesate și pe criteriile selectate de experții științifici

Relevanța acceptabilității sociale pentru legislația și cadrele strategice

Integrarea factorilor determinanți ai acceptabilității sociale în procesul decizional, alături de factorii economici și de mediu, este aliniată cu principalele cadre europene și internaționale care promovează restaurarea ecosistemelor și implicarea părților interesate. Această abordare consolidează, de asemenea, credibilitatea eforturilor de restaurare și promovează asumarea publică a rezultatelor de mediu, crescând astfel probabilitatea succesului pe termen lung. În mod special, aceasta sprijină implementarea următoarelor:

- **Regulamentul UE privind restaurarea naturii (NRR)** – solicită statelor membre să restaureze ecosistemele degradate prin planificare incluzivă și participare publică, subliniind importanța sprijinului local.
- **Strategia UE pentru biodiversitate 2030** – prevede protejarea și restaurarea habitatelor printr-o implicare puternică a comunităților, pentru a asigura eficiența practică.

- **Legea europeană a climei și Pactul Verde European** – pun accent pe soluțiile bazate pe natură, inclusiv zonele umede, unde acceptabilitatea socială este esențială pentru implementare.
- **Convenția Ramsar privind zonele umede** – promovează conservarea și utilizarea durabilă a zonelor umede prin guvernare participativă.
- **Convenția de la Barcelona și protocoalele sale** – promovează conservarea și utilizarea durabilă a zonelor umede de coastă din regiunea mediteraneană printr-o abordare participativă.
- **Convenția privind diversitatea biologică (CDB) și Cadrul global pentru biodiversitate Kunming-Montreal (GBF)** – subliniază importanța implicării comunităților locale și a altor părți interesate în eforturile de conservare a biodiversității.

Delta Dunării, România. © Universitatea din Salento / LifeWatch ERIC

Ria de Aveiro, Portugalia. © Universitatea din Salento / LifeWatch ERIC

Recomandări de politici

Obținerea unei restaurări eficiente a zonelor umede de coastă necesită un sprijin solid din partea părților interesate. Factorii de decizie pot avansa în această direcție prin integrarea acceptabilității sociale în

politicile și acțiunile de restaurare. Pe baza experiențelor din proiectul RESTORE4Cs, acest document de politică publică oferă următoarele recomandări principale:

→ Integrarea acceptabilității sociale în planificarea și finanțarea restaurării.

Programele UE și naționale ar trebui să solicite explicit evaluări ale acceptabilității sociale în cadrul studiilor de fezabilitate și al sistemelor de monitorizare pentru restaurarea zonelor umede. Aceste evaluări ar trebui să analizeze percepțiile și preferințele locale, riscurile și co-beneficiile, alături de indicatorii ecologici și economici.

→ Identificarea principalilor factori care influențează acceptabilitatea socială.

Determinarea criteriilor socioculturale, economice și de mediu considerate cele mai importante de către părțile interesate locale poate ajuta la focalizarea asupra aspectelor critice și la consolidarea credibilității deciziilor de restaurare.

→ Consolidarea implicării timpurii și continue a părților interesate.

Participarea trebuie să depășească nivelul de informare și consultare. Actorii locali trebuie implicați în definirea obiectivelor, evaluarea opțiunilor și analizarea compromisurilor. Co-crearea acțiunilor sporește legitimitatea, asumarea și sprijinul pe termen lung.

→ Îmbunătățirea comunicării privind beneficiile climatice și serviciilor ecosistemice.

Gradul de conștientizare a importanței zonelor umede pentru conservarea ecosistemelor, stocarea carbonului și reglarea climatică rămâne limitat. Campaniile țintite, inițiativele de știință cetățenească și activitățile educaționale pot reduce acest decalaj și pot consolida acceptabilitatea socială a măsurilor de restaurare.

→ Consolidarea încrederii între instituții, administratori și comunități.

Guvernanța transparentă, responsabilitățile clare și informarea deschisă stimulează încrederea. Intermediarii locali – cum ar fi ONG-urile, instituțiile de cercetare și grupurile comunitare – pot acționa ca facilitatori credibili.

→ Integrarea cunoștințelor locale și a valorilor socioculturale în acțiunile de restaurare.

Includerea practicilor tradiționale, a valorilor estetice și a patrimoniului cultural în proiectarea acțiunilor de restaurare întărește cooperarea, respectul reciproc și responsabilitatea locală față de mediu.

Referințe

1. MERN - Ministère de l'Énergie et de Ressource Naturelles of Québec (2017), Guidelines of the Ministère de l'Énergie et de Ressource Naturelles in the area of social acceptability, Gouvernement du Québec.

RESTORE4Cs este un proiect Horizon Europe care își propune să evalueze efectele acțiunilor de restaurare asupra capacității zonelor umede de a atenua schimbările climatice și de a oferi o gamă largă de servicii ecosistemice, utilizând o abordare integrată sistemică din perspectiva socio-ecologică. Mai multe informații sunt disponibile la : <https://www.restore4cs.eu/>

Autori: Francesca Silvia Rota^{1,2}, Lisa Sella¹, Gianna Vivaldo³

Evaluatori: Auriane Bodivit⁴, Ana Štrbenac⁵, Elisa Ciravegna⁶

¹ National Research Council of Italy, Research Institute on Sustainable Economic Growth, ² University of Torino, Italia

³ National Research Council of Italy, Research Institute on Geosciences and Georesources, ⁴ Vertigo Lab, Franța

⁵ MedWet, Franța, ⁶ Wageningen Social Economic Research, Țările de Jos

Referințe: Rota, F.S.^{1,2}, Sella, L.¹, Vivaldo, G.³, 2025. Acceptabilitatea socială: ingredientul-cheie pentru îmbunătățirea restaurării zonelor costiere. Sintează de politici. *Proiectul RESTORE4Cs*.

PARTENERI

